

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

DR. RACHEL MONTEBELLO B.A. LL.D.
MAGISTRAT

Rikors Numru: 144/2017 RM

Hal Mann Vella Ltd (C-28088)

-Vs-

Eric Brincat

Illum, 12 ta' Jannar 2022

Il-Qorti,

Rat ir-Rikors ipprezentat mis-socjeta` attrici Hal Mann Vella Ltd fit-30 ta' Mejju 2017 fejn talbet il-kundanna tal-konvenut Eric Brincat għall-ħlas tas-somma komplessiva ta' ħames t'elef, sitt mija u ħames ewro u tmienja u erbgħin ċenteżmi Euro (€5,605,48) liema somma hija dovuta minnu rappreżentant bilanċ t'ammont ikbar dovut lill-kumpanija rikorrenti għall-bejgħ ta' merkanzija, senjatament irħam u materjal għat-twaħħil ta' l-irħam, konsenjati lill-istess esponenti, kif ukoll xogħolijiet relatati mat-twaħħil ta' l-istess irħam fuq inkarigu tiegħu u dan kif jirriżulta mill-annessa fattura mmarkata bħala **Dokument HMV1**;

Bl-imghaxijiet legali u bl-ispejjeż kontra l-konvenuti minn issa ingunti in subizzjoni.

Rat ir-Risposta tal-konvenut Eric Brincat ipprezentat fis-26 ta' Settembru 2017 fejn gie eċċepit:-

1. Illi l-partijiet kontendenti kienu kkontrattaw bejniethom kif jidher skont id-dokument li kopja tiegħu hija ippreżentata, fis- 27 ta' Frar, 2016 (Dokument EB).

Fl-eżekuzzjoni tal-ftehim li sar kif qed jingħad, irriżulta li gie konsenjat materjal ta' l-irħam li ma jaqbilx wiehed ma' l-ieħor kif ukoll illi t-tqattiegħ ta' parti sinifikanti mill-istess materjal ma sarx skont is-sengħa u l-arti.

Tali nuqqasijiet ġew li kkaġunaw id-danni lill-esponenti.

Għalkemm l-esponenti kien ilu minn Lulju, 2016 ifittex li jirrisolvi bonarjament id-diffikultajiet li nħolqu b'riżultat ta' l-inadempjenza min-naħa tas-soċjeta' attriċi, baqa' ma kellu l-ebda reazzjoni pożittiva.

2. Skont id-dokument EB hawn ippreżentat l-esponent ħallas depositu fl-ammont ta' **€4,360.27** akkont tal-valur pattwit mas-soċjeta' attriċi.

Bl-ittra uffiċjali datata l-24 ta' Jannar, 2017 l-istess soċjeta' irreklammat bilanċ ta' **€5,455.48**.

Bir-Rikors odjern qed jiġi reklammat bilanċ ta' **€5605.48**.

Lanqas fil-kontegġi tagħha mhi korretta s-soċjeta' attriċi.

Rat id-digriet mogħti minn din il-Qorti diversament preseduta fit-18 ta' Ottubru 2017 li bih hatret bhala Perit Tekniku lil AIC Elena Borg Costanzi;

Rat illi l-Perit Tekniku pprezentat u ħalfet ir-rapport tagħha fis-7 ta' Ottubru 2020 ;

Rat id-domandi li saru in eskussjoni lill-Perit Tekniku da parti tal-konvenut u rat ir-risposti tal-Perit Tekniku għal dawn id-domandi;

Rat ix-xhieda u l-provi kollha, kif ukoll id-dokumenti kollha esebiti ;

Rat l-atti kollha ;

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet ipprezentata mill-konvenut fil-1 ta' Novembru 2020 u rat in-nota ta' sottomissjonijiet responsiva tas-soċjeta' attriċi pprezentata fl-10 ta' Diċembru 2021;

Rat illi l-kawza giet imhollija ghal-lum ghas-sentenza in difett ta' ostakolu u rat li ma hemm l-ebda impediment sabiex il-kawza tigi deċiża llum;

Ikkunsidrat ;

Din hija azzjoni istitwita mis-soċjeta' għall-ħlas ta' bilanċ ta' prezz dovut fuq bejgħ u installazzjoni ta' irħam u materjal għat-twaħħil ta' irħam.

Mill-fatti li joħorġu mill-atti u l-provi jirrizulta illi fis-27 ta' Frar 2016 il-partijiet ikkonkludew ftehim, debitament iffirmit minnhom, li permezz tiegħu s-soċjeta' attriċi biegħet lill-konvenut materjal konsistenti f'irħam *bianco assoluto* ta' żewġ ċentimetri ħxuna, inkluż *sills, heads and skirting* u bastun u kolla għat-twaħħil ta' dan l-irħam fit-taraġ tar-residenza tal-konvenut fuq żewġ sulari. Għe miftiehem wkoll illi dan il-materjal jiġi konsenjat u mwahħal mis-soċjeta' attriċi għall-prezz pattwit fis-somma komplessiva ta' €9,840.88. Jirrizulta illi minn dan il-prezz il-konvenut hallas depożitu fis-somma ta' €4,360.27 u ntrabat li jhallas il-bilanċ fis-somma ta' €5,480.61 mat-tlestija tax-xogħolijiet ta' twaħħil tal-irħam¹.

Il-konvenut jilqa' għall-azzjoni billi fl-ewwel lok jeċċepixxi li l-materjal ta' irħam li għe supplit u mwahħal ma jaqbilx wieħed mal-ieħor u jikkontendi ulterjorment illi t-tqattigħ ta' parti sinjifikanti tal-materjal ma sarx skont is-sengħa u l-arti. Isostni wkoll

¹ Ara Dok. EB, fol. 8.

li fi kwalunkwe każ, il-bilanċ mhuwiex dovut fis-somma reklamata fir-Rikors promotur.

Il-konvenut xehed illi huwa kien għażel irħam abjad bi ċrieki griżi għaliex kien ra bħalu f'dar oħra u l-ordni sar kollu f'daqqa. Madanakollu, meta l-ħaddiema tas-soċjeta' attriċi ġew biex iwahħlu l-materjal tal-ġnub ġie notat li dan kien differenti minn dak li kien ġie mwahħal diġa' għaliex kien fih vini u mhux ċrieki u fuq talba tal-konvenut dan il-materjal inqala' u ttieħed lura. Il-konvenut qal li huwa ġie infurmat minn xi addett tas-soċjeta' attriċi li dan kien dovut għall-fatt li l-irħam ma kienx mill-istess *batch* bħall-ieħor u eventwalment ġie konsenjat materjal ġdid li wkoll kien iktar skur u kien fih il-vini iżda huwa ġie persważ mill-addett tas-soċjeta' attriċi illi dan kien dovut għall-fatt li l-materjal kien għadu jinqata' u kien imxarrab. Iżda skont il-konvenut, l-irħam tat-taraġ sa sentejn wara l-materjal ġie mwahħal, kien għadu skur u bil-vini. Il-konvenut jilmenta wkoll li x-xogħol ta' tqattigh tal-irħam tal-ewwel sular ma sarx skont is-sengħa u l-arti bir-riżultat li x-xifer tal-biċċiet tal-irħam spiċċa kollu mgerrem.

Mark Vella, direttur tas-soċjeta' attriċi xehed illi l-varjazzjonijiet fil-kulur tal-irħam bejn folja u oħra huma normali għat-tip *Bianco Assoluto* u għalkemm in-natura tagħha hija abjad pur bla vini, jista' jkun hemm differenza bejn folja u oħra peress li kull folja hija individwali.

Ikkunsidrat;

Kwantu għall-eċċezzjoni tal-konvenut dwar l-inkonsistenzi fil-kulur u n-natura tal-irħam ikkonsenjat u mwahħal, meta l-folji differenti jigu mqabbla waħda mal-oħra, il-Perit Tekniku fir-relazzjoni tagħha kkonkludiet hekk:-

19. Illi n-natura ta' kwalunkwe rħam ivarja u ma tista' jkollok qatt biċċa rħama eżatti bħal oħra anke jekk ikun mill-istess folja. Illi n-natura ta' l-irħam ivarja fil-kulur u fil-vini.

20. Illi fl-opinjoni tal-esponenti, id-differenzi fil-kulur tal-irĥam impoġġi fil-fond in kwistjoni huma negligibbli u r-riżultat tan-natura tal-folja.

21. Illi peress illi t-targa huwa miksi kompletament fl-irĥam u cioe' *threads u risers, skirting*, bsaten u ġnub, u dawn huma fuq pjanijiet differenti, din id-differenza negligibbli ma tinqarax, speċjalment minħabba l-fatt illi tali differenzi huma fil-ġnub tat-taraġ illi jitla' żewġ sulari, u ma kull livell, id-dawl naturali jvarja.

Din il-konklużjoni giet affermata mill-Perit Tekniku fir-risposti tagħha in eskussjoni fejn irrimarkat ukoll li filwaqt li ma nġiebu l-ebda provi biex jikkontradixxu x-xhieda tal-konvenut li huwa kien ġie infurmat illi l-irĥam li reġa' tpoġġa mal-ġnub tat-taraġ kien għadu mxarrab għaliex kien għadu kif tqatta', lanqas ma tressqu provi dwar il-mod u l-proċess li ħadmet bih is-soċjeta' attriċi.

Illi l-kostatazzjoni tan-natura tad-difett u jekk ikun il-kaz, l-entita' tiegħu, huma kwistjonijiet ta' fatt iżda ta' natura evidentement teknika. Għalhekk il-Qorti tqis li ma tistax twarrab l-opinjoni teknika mogħtija mill-espert minnha inkarigat għalkemm, għandu jingħad, m'hijiex marbuta li taddotta dawn il-fehmiet kontra l-konvinzjoni tagħha stess jekk dawn ikunu manifestament irragjonevoli jew zbaljati. Iżda fil-kaz in dizamina, il-Qorti tqis li jkun għaqli li tistrieħ fuq il-fehma teknika mogħti mill-espert minnha mahtur, mhux biss għaliex kienet l-istess Perit innifisha illi spezzjonat il-materjal u eskcludiet l-eżistenza tad-difett lamentat mill-konvenut, iżda wkoll għaliex din il-fehma baqgħet ma gietx kuntrastata, la fl-eskussjoni u lanqas bil-ħatra ta' periti addizzjonali. Inoltre, ma ntweriex li l-konklużjonijiet raġġunti mill-Perit Tekniku fir-relazzjoni tagħha huma manifestament zbaljati u ma nġiebet l-ebda raġuni li tpoġġi gravament f'dubju il-ġudizzju tekniku tagħha. Kollox magħdud, il-Qorti m'hijiex sejra twarrab il-fehma teknika tal-espert minnha nominat u tasal għal konklużjoni kuntrarja kif ġieb u laħaq.

Il-Qorti tqis ukoll b'mod speċifiku illi l-konvenut m'għandux raġun fis-sottomissjoni tiegħu li jinkombi lilha tagħmel *sponta sua* l-eżerċizzju li huwa ppropona fil-paragrafu ta' qabel l-aħħar fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu u fir-rigward, ma tistax ma tosservax illi kien jispetta biss lill-konvenut u lil hadd iktar jikkuntrasta l-konklużjonijiet tal-Perit Tekniku b'mod effikacji u jressaq provi konvinċenti u konklussivi li l-irham li ġie installat mis-soċjeta' attriċi ma kienx tat-tip *Bianco Assoluto* iżda kien jixbaħ irham imsejjah *Mugla White*.

Jiġi osservat ukoll illi għalkemm il-ftehim għall-konsenja u twaħħil tal-irham fil-fond tal-konvenut ġie konkluż fis-27 ta' Frar 2016 u fix-xhieda tal-konvenut fis-seduta tas-6 ta' Novembru 2018 huwa qal li l-irham kien ilu mwahħal sentejn, ma jirriżultax li l-konvenut aġixxa ġudizzjarjament skont kif maħsub fl-Artikolu 1390 tal-Kodiċi Ċivili biex jirrifjuta l-materjal li ġie konsenjat u installat jew jitlob tnaqqis fil-prezz minhabba li dan il-materjal kienet differenti minn dik miftiehma. Dan fil-fehma tal-Qorti ma jistax ma jnaqqasx mill-effikacja tat-teżi tal-konvenut dwar il-gravita' tal-inkonsistenza fil-kulur u n-natura tal-irham.

Konsegwentement, hija tal-fehma li għandha tiċhad l-ewwel eċċezzjoni tal-konvenut safejn din hija msejsa fuq l-allegazzjoni li l-materjal tal-irham li ġie konsenjat lilu ma kienx jaqbel folja mal-oħra.

Ikkunsidrat;

Kwantu mbagħad għall-kontenzjoni tal-konvenut li s-soċjeta' attriċi wettqet xogħol difettuż għaliex it-tqattigh u installazzjoni tal-irham ma sarx skont is-sengħa u l-arti, il-Qorti tagħmel is-segwenti osservazzjonijiet.

Il-konvenut xehed illi missieru kien infurmah li x-xogħol ta' tqattigh tal-irham tal-ewwel sular beda jsir bid-diska tal-ġebel u minkejja li missieru kien ġibed l-attenzjoni tal-*foreman* biex tintuża magna tal-ilma, huwa ma ġiex ikkalkulat bir-riżultat li x-xifer tal-biċċiet tal-irham spiċċa kollu mgerrem.

Jigi osservat li missier il-konvenut ma ġiex imressaq bħala xhud f'din il-kawża biex jikkonferma dak li xehed il-konvenut, ċioe' li quddiemu l-irħam beda jitqatta' b'diska tal-ġebel u da parti tagħha, is-soċjeta' attriċi ma ressqet l-ebda provi kwalsiasi dwar il-metodu li bih ġie mqatta' l-irħam u lanqas iddefendiet ix-xogħol minnha eżegwit. Kemm hu hekk, ma jirriżultax mill-provi b'liema mod l-irħam kien qiegħed effettivament jinqata' fuq il-post u l-Perit Tekniku ma kostatatx jekk it-tqattigh ta' materjal ta' irħam b'diska tal-ġebel huwiex ikkunsidrat bħala tqattigh skont is-sengħa u l-arti.

Fir-rigward, il-Perit Tekniku ikkonkludiet hekk:- *“Huwa minnu illi hemm xi fili fejn il-biċċiet illi ġew maqtuġhin b'nuqqas ta' attenzjoni fejn ix-xifer ta' kull biċċa ma ġietx perfetta u fejn il-grouting ta' bejn tali biċċiet mhuwiex ta' l-istess kulur tal-irħam u għaldaqstant it-tgerrim jispikka.”* Konkluzjoni li ġiet ribadita minnha fl-istadju tal-eskussjoni tar-relazzjoni tagħha.

Madanakollu, il-Qorti tosserva li minkejja li l-Perit Tekniku ġiet mitluba in eskussjoni mill-konvenut tippreċiża jekk it-tgerrim jinsab mal-ġnubijiet kollha mill-pjan terran sat-tielet sular ċioe' medda ta' 9.97 metri kwadri, hija naqset milli tagħmel din il-kjarifika u m'huwiex ċar mill-konkluzjoni tagħha jekk it-tgerrim riskontrat minnha jinsabx f'uħud mill-fili tal-biċċiet tal-irħam jew fil-biċċiet kollha. Izda fl-istess waqt, il-Qorti ma tistax ma tosservax illi għalkemm il-konvenut, tramite l-avukat tiegħu, kien iddikjara li jeħtieġ iressaq lill-Perit Tekniku tixhed quddiem il-Qorti biex tikkjarifika t-tweġibiet tagħha u minkejja li l-Perit Tekniku effettivament dehret quddiem il-Qorti għal dan l-iskop fis-seduta tal-24 ta' Frar 2021, ma jirriżultax illi ġiet mitluba tixhed fir-rigward.

Għaldaqstant, il-Qorti ma tistax serenament tasal għall-konkluzjoni li l-biċċiet **kollha** tal-irħam ġewx maqtuġhin b'nuqqas ta' attenzjoni u jew li x-xfur **kollha** tal-biċċiet tal-irħam tat-taraġ mill-ewwel sat-tielet sular huma mgerrmin. Fl-istess ħin izda, hu ovvj u li x-xogħol ta' tqattigh ma ħallix riżultat tajjeb u sodisfaċjenti għall-konvenut,

tal-anqas estetikament, u indubbjament dan inaqas mill-bonta' tax-xogħol li kull appaltatur għandu jggaratixxi fit-twettiq tal-appalt lill mogħti.

F'materja ta' appalt, il-Qorti tal-Appell [Sede Inf.] f'sentenza deciza fis-6 ta' Ottubru 2004, qalet hekk:-

“L-appaltatur għandu l-obbligu li jezegwixxi x-xogħol lill kommiss fis-sens li huwa għandu l-obbligu wkoll li jara li dan ix-xogħol ikun sejjer isir utilment u mhux b'mod li ‘l quddiem juri difetti. ‘L'imprenditore ha l'obbligo di eseguire bene l'opera commessagli, secondo i dettami dell'arte sua, e deve prestare almeno una capacità ordinarja.’ Dan fis-sens li għandu jggarantixxi l-bontà tax-xogħol tiegħu;

L-appaltatur li jezegwixxi hazin ix-xogħol li jifforma l-oġġett ta' l-appalt huwa responsabbli għad-dannu kollu li jigi minn dik l-ezekuzzjoni hazina. Ghax jinsab ritenut ukoll ‘f'kaz bhal dan hu għandu mill-ewwel ma jagħmilx ix-xogħol jew ikollu jirrispondi għad-difetti li jigu ‘l quddiem.’ (enfasi ta' din il-Qorti)

In propositu tar-rimedji tal-komittent f'materja ta' appalt, il-Prim'Awla tal-Qorti Civili fis-sentenza fl-ismijiet **Lawrence Formosa et vs Silvio Felice**, kienet digħ riteniet is-segħwenti in materja:-

*“... kif jidher mill-gurisprudenza in materja ... il-Qrati tagħna kellhom okkazzjoni jippronunzjaw ruħhom diversament dwar kwistjonijiet ta' din in-natura, u dana skond ic-cirkustanzi partikolari ta' kull kaz. Kif jidher mis-sentenzi fuq citati, **il-Qorti tagħna f'certi kazijiet ordnaw il-hlas ta' prezz tal-appalt stabbilit “a misura” meta kien hemm difett parzjali mhux sostanzjali fix-xogħol, izda awtorizzaw lill-komittent jirritjeni parti mill-prezz sakemm l-appaltatur isewwi d-difetti. F'kazijiet ohra, fejn ix-xogħol gie eżegwit in parti sewwa u in parti hazin, giet negata lill-appaltatur kull parti mill-prezz fuq il-motiv li x-xogħol ma kienx sar skond ma titlob is-sengħa.***

F’kazijiet ohra, l-Qorti ordnat li titnaqqas, mis-somma li tigi mhallsa, s-somma stmata mill-perit bhala kumpens ghad-difett fix-xoghol.”² (enfasi ta’ din il-Qorti)

Il-prinċipju fundamentali li jemerġi mill-insenjament in materja, fuq citat, huwa illi min iwettaq biċċa xogħol li għaliha jkun gie inkarigat għandu obbligu jagħti riżultat tajjeb u ta’ vantaġġ għall-klijent u wiehed li huwa konformi mal-htigijiet tal-istess klijent, b’dan illi jekk jonqos li jagħti dan ir-riżultat, huwa jkun responsabbli għad-danni. Il-korollarju ta’ dan hu illi l-appaltatur li jwettaq xogħol difettuż jew mhux skont is-sengħa u l-arti, huwa responsabbli għad-danni kollha li jigu minhabba dik l-eżekuzzjoni hażina tax-xogħol u l-appaltant huwa intitolat jirreklama kumpens għad-difetti riskontrati, liema kumpens jista’ wkoll jikkonsisti, skont il-każ, fl-ispejjeż li jridu jintefqu jew li effettivament intefqu biex jissewwew id-difetti riskontrati jew biex dak ix-xogħol jerga’ jsir utilment³.

Gie ritenut diversi drabi in materja illi jekk id-difetti fix-xogħol appaltat ikunu ta’ ċertu gravita`, il-komittent ikollu d-dritt jopponi l-*‘exceptio non rite adempti contractus’* għad-domanda li ssirlu għall-hlas, filwaqt illi jekk min-naħa l-oħra d-difetti ma jkunux sostanzjali jew essenzjali, l-appaltatur ikollu d-dritt li jitlob li dawk id-difetti jigu riparati jew jaċċetta riduzzjoni.

Fis-sentenza citata *supra*, fl-ismijiet **Borg et vs Galea et**⁴, intqal hekk:-

“Huwa prinċipju assodat in materia li jekk n-nuqqasijiet riskontrati fix-xogħol esegwit huma essenzjali jew radikali, l-appaltant jista’ jitlob li jigi dikjarat li l-kuntratt jinhall minhabba nuqqas ta’ twettiq, u li jithallas id-danni minghand l-appaltatur. Jekk però n-nuqqasijiet riskontrati ma jkunux essenzjali jew radikali izda, jistghu jigu

² Appell Civili Nru. 34/99 deciza mill-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) fl-20 ta’ Ottubru 2003.

³ Dan il-prinċipju huwa wkoll rispekkjat fid-dispozzizzjonijiet tal-Artikolu 1640 tal-Kodici Ċivili, fejn jinsab stipolat illi meta l-appalt jigi terminat mill-komittent għal raġunijiet validi, l-appaltatur ikollu dritt jircievi l-hlas biss ta’ somma li ma tkunx iżjed mill-ispejjeż tal-appaltatur u l-valur tax-xogħol, **wara li jittiehed qies tal-utilita` lill-appaltant ta’ dawk l-ispejjeż u dak ix-xogħol, kif ukoll wara li jittiehed qies tad-danni li dan tal-aħħar ikun sofra.**

⁴ Appell Civili 19 ta’ Mejju 2009.

riparati, l-appaltatur ma ghandux jitqies inadempjenti izda, jkollu l-obbligu li jsewwi x-xoghol hazin jew jaccetta tnaqqis fil-prezz.”⁵

Ikkunsidrat;

Illi stabbilit għalhekk illi l-appaltatur li jeżegwixxi xogholijiet difettużi huwa dejjem responsabbli għad-danni kkaġunati minhabba l-inadempjenza tiegħu, u applikat dan il-prinċipju għall-fattispeċje tal-każ odjern fejn għie riskontrat eżekuzzjoni mhux bil-galbu tax-xoghol ta’ tqattigh tal-irham - liema nuqqas sarraf f’riżultat oġġettivament insodisfaċjenti - il-Qorti tqis illi anke fin-nuqqas ta’ kontro-talba mill-komittent imharrek għall-ħlas tax-xoghol eżegwit fl-appalt, fil-komputazzjoni ta’ dak li huwa dovut lis-soċjeta attriċi, m’hemm xejn li jipprekludi li jitnaqqas ammont li jirrappreżenta kumpens għad-difett riskontrat u purche` naturalment dan il-kumpens jew danni ma jeċċedux il-valur komplessiv tal-appalt jew il-partita tax-xoghol li huwa afflitt mid-difett riskontrat⁶.

Il-Qorti hi tal-fehma illi d-difett fix-xoghol eżegwit mis-soċjeta’ attriċi, konsistenti fi tgerrim max-xifer ta’ diversi biċċiet mill-irham imwaħħal fit-taraġ tal-fond tal-konvenut, hu biss wieħed parzjali u mhuwiex ta’ entita’ sostanzjali. Izda kif ingħad, m’hemmx prova tal-firxa preċiża tad-difett riskonstrat izda fi kwalsiasi każ, ma jirriżultax li d-difett huwa tal-kalibru li jnaqqas mill-utilita’ tax-xoghol. Fuq kollox, il-Qorti m’għandha quddiemha l-ebda prova dwar jekk dawn id-difetti jistgħux jiġu riparati mingħajr ma jinqalgħu l-biċċiet tal-irham in kwistjoni u lanqas għandha quddiemha prova tal-valur ta’ dak ix-xoghol li għie eżegwit ħazin anke għaliex mir-

⁵ Vide wkoll **Jesmar Valletta et v. Patrick Grech et**, deciza mill-Prim Awla tal-Qorti Civili fl-20 ta’ Marzu 2003. Emfasi ta’ din il-Qorti.

⁶ Izda jrid jingħad illi fejn jirriżulta illi l-komittent iġarrab danni li jeċċedu l-valur tax-xoghol eżegwit mhux in konformita’ mad-dettami tal-arti u s-sengħa, dawn id-danni jeħtieġu jiġu reklamati permezz ta’ kontro-talba *ad hoc* u l-Qorti tkun prekluzi illi tiġġudika dwar xi pretensjoni għall-ħlas ta’ dan id-dannu mingħajr ma jkollha quddiemha kontro-talba għal-likwidazzjoni u ħlas tad-danni għaliex ir-regoli tal-procedura - li wara kollox japplikaw *ad unguem* u huma ta’ stretta interpretazzjoni, fosthom ir-regola kontra l-*ultra petita* – għandhom jiġu dejjem osservati.

relazzjoni tal-Perit Tekniku ma jirrizultax illi saret kwantifikazzjoni *ad hoc* ta' dan il-valur u l-konvenut naqas għal kollox milli jressaq l-ebda prova fir-rigward.

Il-Qorti għalhekk m'hijiex f'pożizzjoni li tillikwida l-valur ta' dik il-parti tax-xogħol attwalment eżegwit hażin biex tnaqqas mis-somma dovuta lis-soċjeta' attriċi dik is-somma rappreżentanti l-kumpens għad-difett fix-xogħol. Lanqas tista' tuża s-setgħat diskrezzjonali ekwitattivi tagħha sabiex tillikwida *arbitrio boni viri* dan il-valur għaliex kif stabbilit, ma ngiebu l-ebda provi kwalunkwi fir-rigward u lanqas sar tentattiv serju sabiex dan il-valur jiġi likwidat. **Il-likwidazzjoni ekwitattiva għandha tiġi applikata mhux meta jkun hemm nuqqas mid-danneġġat fil-prova tal-likwidazzjoni tad-danni, iżda meta jkun diffiċli li wiehed jistabilixxi preċiżament dak li huwa dovut lilu, f'liema kaz il-Qorti tuża s-setgħa diskrezzjonali tagħha sabiex tillikwida somma abbażi ta' eżercizzju ekwitattiv sabiex tagħmel ġustizzja mad-danneġġat li ma jistax jiġi suffragat hlief tramite l-opera tal-ekwita`.**

Il-prinċipji li jirregolaw l-applikazzjoni tal-istitut ekwitattiv, huma ben paċifiċi fil-ġurisprudenza tal-Qrati tagħna:

“Dan id-dritt [ta' rizerċiment tad-dannu] pero` mhix wiehed awtomatiku jew li din il-Qorti tista' tistabillih ex gratia jew arbitrio u boni viri minghajr kwalsiasi prova ta' telf. Id-dannu jrid jiġi ippruvat kif titlob il-ligi u l-prova tinkombi lil min ikun allegah⁷.

Intqal ukoll:-

“Indiskutibilment il-gudikant ma jistax lanqas f' dawn il-kazi jipprexxendi mill-fatt illi l-parti istanti mhix ezonerata mid-dmir li tipprovdi dawk l-elementi probatorji u dawk il-fattijiet li hi tkun taf bihom għall-iskop tad-determinazzjoni tat-telf.”⁸

⁷ **Ferdinand Portelli vs Maria Dolores sive Lola Portelli** – deciza 9 ta' Lulju, 2015.

⁸ **Margaret Camilleri et v. The Cargo Handling Co. Ltd** – deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fit-13.10.2004.

Iżda kif rajna, dan m'huwiex każ fejn kien diffiċli jew impossibbli għall-konvenut li jressaq il-prova tal-valur tad-difett riskontrat konsistenti fl-ispiza meħtieġa biex dan jissewwa jew sabiex ix-xogħol difettuż jerga' jsir. Il-Qorti tosserva wkoll, in konkluzjoni, illi l-konvenut naqas ukoll milli jindika, anke fis-sottomissjonijiet finali tiegħu, dak li hu jippretendi li huwa l-kumpens li għandu jingħata għal dan id-difett fit-tqattigħ tal-irħam.

Ikkunsidrat;

Illi s-soċjeta' attriċi fir-Rikors promotur, tirreklama l-ħlas tas-somma bilanċjali ta' €5,605.48 u dan abbażi ta' *statement of account* (Dok. HMV⁹). Il-konvenut fit-tieni eċċezzjoni jikkontendi li l-bilanċ riżultanti wara li huwa ħallas depożitu fis-somma ta' €4,360.27 akkont tal-prezz totali, m'huwiex fis-somma pretiża fir-Rikors promotur u fir-rigward huwa pproduċa l-ftehim iffirmit mill-partijiet¹⁰. Minn eżami ta' dan il-ftehim jirriżulta illi l-bilanċ dovut wara l-ħlas tad-depożitu da parti tal-konvenut, huwa fis-somma ta' €5,480.61 liema somma l-partijiet qablu espressament li kellha tithallas kif jitlesta x-xogħol.

L-istatement esebit mis-soċjeta' attriċi jindika bilanċ dovut wara l-ħlas tad-depożitu (€4,360.27) fis-somma ta' €5,455.48 u mhux fis-somma pattwita ta' €5,480.61 iżda b'żieda mbagħad ta' *invoice* fis-somma ta' €150 permezz ta' *entry* datata 29 ta' Mejju 2017 biex is-somma totali dovuta skont dan l-istatement hija ta' €5,605.48.

Madanakollu, ir-rappreżentant tas-soċjeta' attriċi, Joseph Tabone, fl-Affidavit tiegħu¹¹ ddikjara espressament illi “*Eric huwa debitor tal-kumpannija tagħna fl-ammont kumplessiv ta' ħamest elef, erba' mija u hamsa u hamsa u hamsin Euro u tmienja u erbħgin ċenteżmu (€5,455.48)...*”. Imkien ma saret referenza f'din ix-xhieda għall-partita ta' €150 u fin-nuqqas ta' ebda prova in sostenn ta' dan l-ammont ulterjuri u x'jirrappreżenta (għaladarba mhux imsemmi lanqas fil-ftehim iffirmit mill-partijiet),

⁹ Fol. 2.

¹⁰ Dok. EB, fol. 8.

¹¹ Dok. HMV1, fol. 15.

kif ukoll rinfaċċjata b'dan il-kunflitt fil-provi, il-Qorti tqis li għandha tistrieħ fuq ix-xhieda bil-ġurament tar-rappreżentant tas-soċjeta' attriċi u l-ammont minnu dikjarat bħala dovut, minflok fuq l-ammont reklamat fir-Rikors promotur.

In konkluzjoni, b'referenza għat-tentattivi li jsemmi l-konvenut biex jirriżolvi l-vertenza bonarjament mas-soċjeta' attriċi, mill-atti u mill-provi l-Qorti ma riskontrat l-ebda prova kwalsiasi dwar dan, lanqas fix-xhieda tal-konvenut innifsu. Ma tistax għalhekk tiegħu konjizzjoni ta' dan il-preġudizzjali tal-konvenut kontra l-ħlas tal-kap tal-ispejjeż.

Għal dawn il-motivi filwaqt li tilqa' t-tieni eċċezzjoni tal-konvenut u tiċhad l-ewwel eċċezzjoni fir-Risposta tiegħu, qiegħda tilqa' limitatament it-talba tas-soċjeta' attriċi u tikkundanna lil ERIC BRINCAT iħallas lil-istess soċjeta' attriċi s-somma ta' hamest elef erba' mija u hamsa u hamsin Euro u tmienja u erbghin ċenteżmu (€5,455.48) għar-raġuni mogħtija fir-Rikors promotur, bl-imġhax mid-data tal-preżentata tar-Rikors promotur fit-30 ta' Mejju 2017, id-data tal-ewwel sejha ġudizzjarja għall-ħlas, u bl-ispejjeż kollha jithallsu mill-konvenut.

DR. RACHEL MONTEBELLO
MAĠISTRAT.